

Foto: Det Kriminalpræventive Råd

STOF NR. 38 / FORÅR 2021

5 hurtige til ... Erik Christensen, formand for Det Kriminal- præventive Råd

Om præventive indsatser målrettet unge i forhold til kriminalitet, der følger med brug og afhængighed af illegale stoffer

I hvert nummer af STOF stiller vi fem aktuelle spørgsmål til personer, som varetager arbejde, der er relevant for indsatser og politik på rusmiddelområdet. I dette nummer er spørgsmålene rettet til Erik Christensen, som er formand for Det kriminalpræventive Råd, og handler om præventive indsatser målrettet unge i forhold til kriminalitet, der følger med brug og afhængighed af illegale stoffer.

01. Hvilke typer narkotikakriminalitet vil være de vigtigste at fokusere på i det nye årti ift. at kunne udvikle nationale og kommunale præventive indsatser målrettet unge?

Hash er det illegale rusmiddel, som flest danskere, særligt unge, er brugere af. Der har de seneste 20 år ikke været de store udsving i brugen af hash, men vi ser en lille stigning i de helt unges eksperimenterende brug af illegale rusmidler, herunder hash. Vi ved, at brugen af hash blandt unge kan hænge sammen med skolefravær, store sociale problemer og ikke mindst involvering i ungdomskriminalitet. Konkret viser forskning, at 55 procent af unge med alvorlig kriminalitetsadfærd har røget hash og taget andre stoffer, mens det samme kun gælder for fire procent af unge, der ikke har kriminalitetsadfærd.

Forskningen viser også, at hvis man som 15-årig har prøvet hash, er der større risiko for en sigtelse. Risikoen for alvorlig normbrydende adfærd kan dog mindskes, hvis det lykkes at forbedre den unges selvkontrol og undgå pjækkeri og hash.

Et stort hashforbrug kan på længere sigt øge risikoen for, at den unge aldrig får en uddannelse. Det er derfor vigtigt, at vi fortsat har fokus på indsatser, der kan forebygge unges brug af hash. Det handler bl.a. om, at vi får udskudt debutalderen for alkohol længst muligt, for der er en sammenhæng mellem en tidlig alkoholdebut og senere brug af hash. Her spiller forældrene naturligt en central rolle for at forsinke alkoholdebuten. Samtidig er det arbejde, der bliver gjort i kommunerne og på de enkelte skoler, enormt vigtigt.

02. Hvilke stigende/faldende tendenser ser I på det ungdomskriminelle område i sammenhæng med unges forbrug af illegale stoffer?

Ungdomskriminaliteten har generelt været faldende over de sidste 15 år, og i dag er det heldigvis de færreste unge, der begår kriminalitet. Eftersom brugen af illegale stoffer har været nogenlunde stabil i samme periode, er det vanskeligt at se en direkte sammenhæng med faldet i ungdomskriminalitet.

Med den stigende digitalisering har der været en bekymring for, at kriminaliteten var flyttet over på nettet i stedet. Det er der heldigvis ikke

noget, der tyder på. Det viser en undersøgelse af unges kriminalitet på nettet, som vi i Det Kriminalpræventive Råd fik lavet i 2018.

Her så vi, at internettet giver nye muligheder for at distribuere og købe rusmidler. Men det er de færreste af dem, der har prøvet hash og andre illegale stoffer, som har købt det over nettet, fx på sociale medier eller det 'mørke' internet. Men selv om omfanget er begrænset, er det et felt, vi bør holde øje med i fremtiden i takt med den øgede digitalisering.

03. Hvilke præventive indsatser mener I, der bør prioriteres i kommunalt regi ift. at forebygge ungdomskriminalitet, der opstår i sammenhæng med unges brug af illegale stoffer?

Det er vigtigt, at vi giver de unge værktøjer til at modstå eller reducere deres brug af rusmidler. En måde at gøre det på er at have fokus på de unges risikoadfærd og deres forestillinger om ungdomslivet. Vi har i Det Kriminalpræventive Råd i mange år arbejdet med at mindske unges risikoadfærd ved netop at have fokus på de unges sociale overdrivelser eller flertalsmisforståelser.

Mange unge ryger eller drikker mere, end de egentlig har lyst til, for at leve op til det, de tror, andre unge gør. Vi har udgivet materialet 'Alle de andre gør det' til brug i skolerne, og det kan begrænse de unges misforståede forestillinger og dermed mindske de unges risikoadfærd – herunder fx rygning og brugen af alkohol.

Samtidig er det vigtigt med et godt forældre-samarbejde, hvor man aftaler nogle fælles retningslinjer for de unge.

04. Hvad skal man være særligt opmærksom på, når man vil forebygge ungdomskriminalitet, der opstår i sammenhæng med unges brug af illegale stoffer?

Vi ved, at der er en sammenhæng mellem mis-trivsel og brug af rusmidler. Nogle unge med et misbrug har ofte også andre problemer, som ikke kan løses af én instans eller faglighed. Det er helt centralt, at den unge bliver mødt af en koordineret indsats, der kan rumme de udfordringer, den unge har med i bagagen, og de problemer, som rusmidler har givet. I Danmark har vi i høj grad fokus på de tværfaglige indsatser, og det skal vi fortsat forbedre, så ingen falder mellem to stole.

Problemerne viser sig først for alvor i udskolingen, men det er vigtigt at forebygge mistrivsel langt tidligere. Det er fx vigtigt, at man tidligt har fokus på gode familieforhold, fx allerede når sundhedsplejersken kommer på besøg, og senere, at man sikrer inklusion i uddannelsessystemet, da vi ved, at det har en stor betydning.

05. Hvilke præventive indsatser bør politiet tage i brug for at forebygge ungdomskriminalitet, der opstår i sammenhæng med unges brug af illegale stoffer?

Det er vigtigt, at politiet er dialogsøgende i deres tilgang til unge, der bruger illegale rusmidler. Der er mange gode tendenser rundt om i landet, hvor vi ser, at politiet har et helhedsorienteret syn på den unge.

Et eksempel er hos Vestegnens Politi, hvor et projekt hos dem var nomineret til Den Kriminalpræventive Pris 2020. Her møder betjentene de unge med en forstående og imødekommende tilgang, som skal hjælpe stofbrugerne. Betjentenes fokus er gået fra at gennemsøge stofbrugernes lommer for stoffer til nu at fokusere på at motivere de unge til behandling. Det er langt bedre, når vi skal have folk ud af misbrug og væk fra en kriminel løbebane.